

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم
بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

فرهاد ویاړ

10/12/04

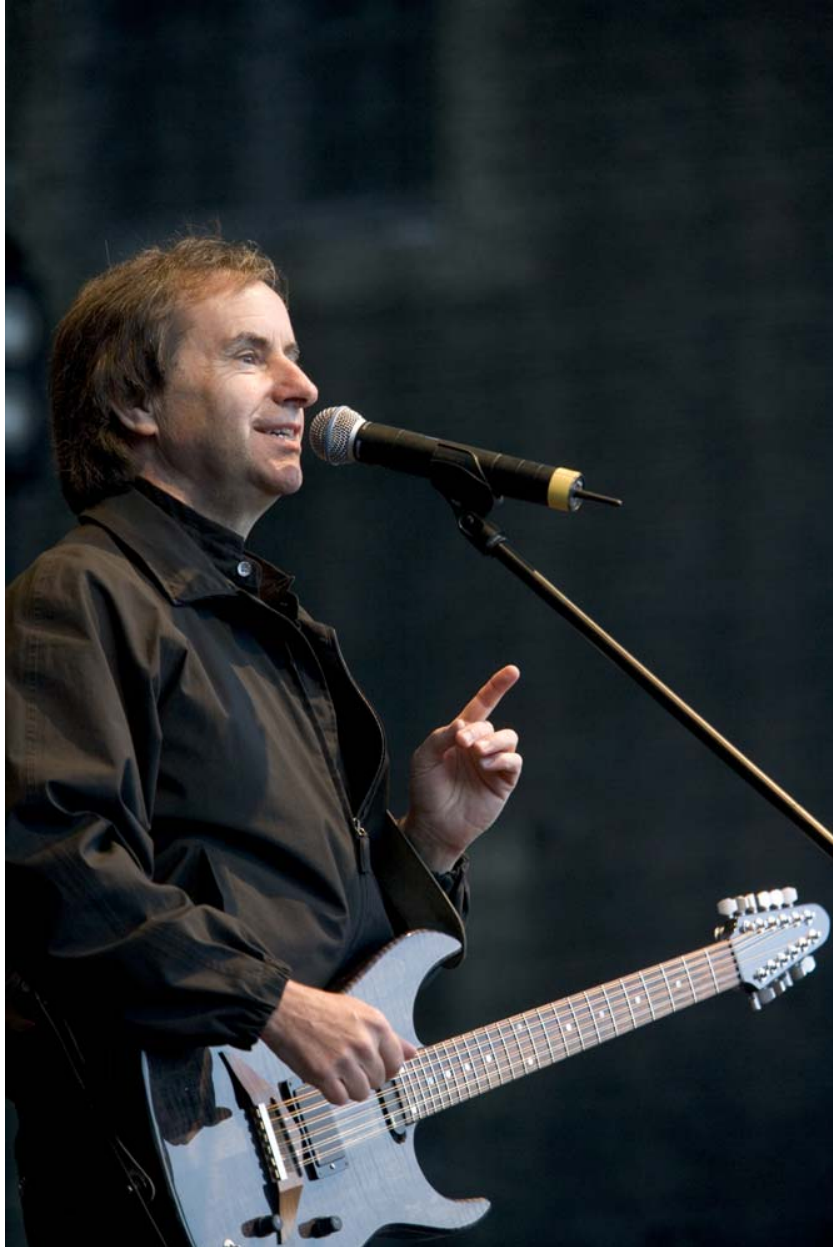
کریس دي برگ، د انقلاب او مینې کوکاره

کریس دي برگ، چې اصلي نوم یې کریستوفر جان دیویسون دی د ۱۹۴۸ کال د اکتبر په پنځلسمه د آرژانتین په لاس ماگنولیا کې زوکړه کړی ده. کریس، خپل ماشومتوب تر پنځلس کلنې پورې په بیلابیلو هیوادونو لکه نیجریه او زئیر کې تیر کړ او د همدې لپاره په خپلو ترانو کې کله نا کله د افریقا او د افریقایانو د ورورولې او انساني چلند څخه غږیږي. هغه په ۱۹۶۰ کال کې د خپلې کورنۍ سره ایرلند ته کډه شو. که څه هم پلار یې د هغه وخت یو شتمن سړی و، خو دغه شتمنیتا کریس روند او گونگی نکړ او تر ننه پورې په خپلو ترانو کې د بیوزلو تر څنګ پاتې شوی دی.

گیتار، د موسیقۍ هغه وسیله وه چې د کرډیس دي برگ ژوند یې بدل کړ. د لومړي ځل لپاره د کریس مشر ورور، د هغه په کلیزه کې ورته گیتار ډالی کړ. دي برگ، ساعتونه ساعتونه د گیتار په غږولو تیرول او د لومړي ځل لپاره یې په پنځلس کلنۍ کې کورنۍ کنسرت ورکړ چې د نندارچیانو د لاسونو په پرکا سره یې هرکلی وشو.

کریس، کالج کې د زده کړې پر مهال ترانه ویل پیل کړل او د هغې لومړنۍ ترانه THE WASTE OF LOVE نوم درلود. کریس، خپلې لومړنۍ ترانې په رستورانونو، کافي شاپونو او د بنکلا په سالونونو کې د کمو پیسو په بدل کې ویلې. خو ورو ورو هغه په داسې نړیوال سندرغاړي او ترانه ویونکي بدل شو، چې له افریقا څخه نیولې تر لېنانه پورې، د ایرلند څخه نیولې تر ایران په پورې او د پاریس څخه نیولې تر آرژانتین پورې د انقلاب، مینې، او سوکالی په ملاتړ یې ستونۍ کوکاري کړ او د ظالمانه جگړو، وژنې او تاوتریخوالي په ضد یې د آهنگونو په ترنم کې اعتراض پورته کړی.

کریس دي برگ، په ۱۹۸۲ کال کې د شمالي ایرلند په ENNISKILLEN سیمه کې د بم چاودیدني له ناورین وروسته، چې سلگونه سړي، بنځي او ماشومان په کې ووژل شول، د AT THE WAR MEMORIAL ترانه وویل او دا ترانه یې د دې پېښې د قربانیانو د کورنیو پاتې غړو ته ډالی کړه؛ په ۱۹۹۰ کال کې هغه په دوبلین کې یو پرتمین او یادپاتې کنسرت ورکړ چې په اروپا کې د پاپ موسیقۍ تر ټولو ښکلې او ځواکمن کنسرت ونومید. د اروپا د گوټ گوټ څخه میلیونونه کسان په دوبلین کې سره راټول شول او د جگړې او تاوتریخوالي په ضد یې د

اعتراض فریادونه پورته کرل؛ په ۱۹۹۱ کال کې کریس د خپلو ټولو کنسرتونو لاسته راغلي عواید عراقی کردي مهاجرینو ته ورکړل؛ په ۱۹۹۶ کال کې کریس سویلي افریقا ته سفر وکړ او د دوربان، ژوهانسبورگ او پورت الیزابت په ښارونو کې ۱۹ پرتمین او ستر کنسرتونه په لاره واچول او د دې کنسرتونو ټول عواید یې د افریقا قحطي خپلو ته ورکړل.

د مدرن ژوندانه واقعیتونه، تریخوالی، بری او ماته، انساني ارزښتونه، سوله، د ښکیلاکي جگړې او لویديځي میلیتاریزم سره مخالفت، د کریس د ترانو مضمون او منځپانگه جوړوي او له همدې امله هغه د پاپ یو پیژندل شوی سیاسي ترانه ویونکی گڼل کیږي او د سویلي ایرلند له مبارزینو سره د خواخوږۍ له امله په لانجمنه څیرې بدل شوی دی.

کریس دي برگ، په ۱۳۸۷ کال کې د «سکای نیوز ټلويزيون» سره په مرکه کې وویل چې په پام کې لري ایران ته لار شي او ایراني ځوانانو ته کنسرت ورکړي، خو هغه په کلکه ټینګار وکړ چې دا کنسرت به د ایران دولت لپاره نه وي، بلکې یوازې او یوازې به د ایرانيانو لپاره وي.

«سکای نیوز ټلويزيون» په دې مرکه کې له کریس څخه وپوښتل چې ځینې کسان پوښتې چې کریس ولې ایران ته ځي، آیا ته په دې اړه کومه اندېښنه هم لري که څنګه؟ کریس دې برگ ځواب ورکوي: «هو، البته. زه او دوستان مې په خپل سیاسي لیدلوري کې له ساده توب کار نه اخلو. زه ډیر نیکمرغه يم چې موسیقي مې څه باندې شل کاله کيږي چې په ایران کې اوریدونکي لري... خو د دې کسانو د پوښتني په اړه باید ووايم، که تاسو په چین کې د بشري حقونو د سرغړونې سره موافق نه یاست، ولې له چین سره سوداګریزې اړیکې لري؟ ... مسئله، د سوداګرۍ مسئله ده.»

د سکای نیوز ټلويزيون مرکچي له هغه بیا پوښتې: «څه چې تا وویل ډیر جالبه ښکاري، په داسې مسائلو کې اکثراً د ورزشکارانو او هنرمندانو په شان مخور کسان گرم ګڼل کيږي، په داسې حال کې چې یو شمیر زیاتي ډلې نورې هم شته چې له دې هیوادونو سره اړیکې لري، که څنګه؟»

کریس ځواب ورکوي: «سل په سلو کې. زه فکر کوم چې دا د سوداګرۍ مسئله ده چې مهمه ده. زه ایران ته د دې لپاره نه ځم چې دولت ته تراني ووايم، ځم چې تراني مې خلکو ته ووايم... زه لومړنی سندرغاړی وم چې په بیروت کې مې د شل کلنې جګړې وروسته کنسرت ورکړ... زه د اپارټاید په سختو شرایطو کې په دې هڅه، سویلي افریقا ته لاړم چې یو څه بدل کړم... هغوی چې له ما پوښتې چې ولې هلته ځم، زه ورته ټپوس کوم: ښه، تاسو په خپله په دې اړه چې یو څه بدل کړئ، څه کار کوئ. زه غواړم یو توپیر رامنځته کړم او یو څه بدل کړم.»

څنګه چې یادونه وشوه، کریس دي برگ، هغه سیاسي او ولس دريځه سندرغاړی دی چې د انقلاب شعار ورکوي، د دروازو له ډبولو خبر ورکوي، د واټونو آوازونه د موسیقي په ترنم کې پورته کوي، له میرینو او اتلانو غږیږي، د نوې جګړې له پیلیدو خبرې کوي او خپل ستونې په واکمنو او زورواکو جلادانو باندې نه خرڅوي؛ خو زما په هیواد کې سندرغاړي، په داسې شرایطو کې چې ټاټوبی مو د نیستی په درشل کې ودریدلی، د انقلاب پر ځای، زورواکو ته د تسلیمې سجدې وهي، جلادانو ته خپل ستونې خرڅوي، د اسارت لومه خپروي او د واټونو د آوازونو پر ځای، د بویناکو بسترو بونګیدل د شعر مصرعه ګرځوي او موسیقي مرداروي... رښتیا هم چې د کریس دي برگ او زما د وطن د سندرغاړو تر منځ څومره لوی واټن دی: یو اتلان پالي، بل جلادان پالي!!

انقلاب

پاڅیږئ، ای دوستانو

وګورئ له پنجرې رڼا ښکاري

اورم چې یو څوک ور ډبوي

او په واټونو کې د ګامونو آوازونه پورته دی

د هغو ګامونو آوازونه چې منډې وهي، منډی

او د انقلاب کلمه زمزمه کوي

*

وگورئ، له بانډو سړي راکښته کيږي
دلته اوږدې بيړۍ په ساحل کې ودرېدلي
او هغوي له ځان سره رڼا
د شپې په ترږمه کې ليردوي
لکه په سيلۍ کې د انقلاب زمزمه

*

هله يارانو، زما توپک راوړی
هله يارانو، يو موټی نقره راوړی
مونږ به د جگړې لپاره د سيند په غاړه کې راټول شو
ډير کلونه تيريري
ډيري اوبنکې توی شوي
مونږ يوځل ماته خوړلی
او اوس نوې جگړه پيلوو.

کله چې زمونږ توپونه د انقلاب غراری پيل کړي
پام دې وي او وينس ووسه
د نښې نيولو لپاره چمتو ووسه
زمونږ په منځ کې شته داسې کسان
چې لا تر اوسه يې رڼا نه ده ليدلی
مونږ بايد د انقلاب کلمه
د دې وطن ټولو ولسونو ته ورسوو
غونډۍ په غونډۍ
غر په غر
بايد وگرځو
ځکه چې دا ځل زمونږه وار رارسيدلی
اور دې بل کړه
اور دې بل کړه
اور دې بل کړه

*

راځئ يارانو،
نن شپه له يوه پان څخه
د واټ څارنه وکړو
او د تررمي د سيوري لاندې
چمتو کښينو
او هغه کسان ونيسو چې زمونږ هيواد يې لوت کړی
کلونه کلونه يې پر مونږ واک چلولی
اوس بايد د هغوي د تندي په منځ کې
نيغه په نيغه ډزې وکړو
اور دې بل کړه
اور دې بل کړه
اور دې بل کړه
چې هغوي په رڼا کې وگورئ.

ساده حقيقت

يو ماشوم د جگړې په ميدان کې سترگی غړولي
سرتيري په گوندو کيږي
او يوه ميرمن له بنادې او درد څخه ژاړي
څه وخت به مونږ بيرته په سوکالی کې ژوند وکړو؟
چيرې چې وحشي سيلی لگيږي،
په هغه ټاټوبي کې چې له شمال څخه تر سويله پورې ټوټه ټوټه دی
او کورنی هره ورځ ترې تښتي
هلته يو ماشوم سترگی غړولي
څه وخت به مونږ بيرته خپل کور وگورو؟
څه وخت به دې ساده حقيقت ته ورسېږو
چې جگړه يوازې بايد لعنت شي

او د یو ماشوم ژوند له یوه ځنگله مهم دی
 د یو ماشوم ژوند له یوې پولې مهم دی
 آیا داسې یوه ورځ به راورسیږي؟
 یو ماشوم په صحرا کې د لمر لاندې زیریدلی
 او یو کوچنی ژوند پیلېږي
 او مور د خپل وږي ماشوم لپاره ژاړي
 چې څه وخت به بیا خپل ماشوم ته ډوډی ورکړای شي؟
 یو ماشوم په یوه عادي کور کې
 ختیځ یا لودیځ، هر چیرې چې وي، سترگې غړولي
 خو مونږ ټول غواړو پوه شوو
 چې آیا زموږ ماشوم به د داسې ورځې د لیدنې لپاره ژوندی پاتې شي:
 چې مونږ ټول بیرته خوندي ژوند ولرو؟
 څه وخت به دې ساده حقیقت ته ورسېږو
 چې جگړه یوازې باید لعنت شي
 او د یو ماشوم ژوند له یوه ځنگله مهم دی
 د یو ماشوم ژوند له یوې پولې مهم دی
 د یو ماشوم ژوند له یوه دینه مهم دی
 مونږ باید باور وکړو، د انسانیت لپاره
 مونږ باید باور وکړو...
 چې د یوه ماشوم ژوند، د ابدیت د زړه رپا ده.

ستا لپاره ترانه

سلام گراني... دلته د پوځیانو قرارگاه ده
 وخت مې پیدا کړی چې یو څه درته ولیکم
 نن مونږ حمله پیلوو، د راستنیدو امید نشته
 سرتیري ټول د برید لپاره چمتو دي

هو، زه بنه يم، خو دا خای د دوزخ په شان دی
ورته مشهور «پاشندال» وايي

په ۱۹۱۷ کې بايد جگړه پای ته رسيدلی وی
جنرال وايي چې دا خل بریا زمونږه ده

گراني، درته مې يوه کوچنې ساده ميلوډي ليکلی ده
گراني، هر کله چې يې زمزمه کوي، زما په ياد ووسه
مونږ دواړه به په دې ميلوډي کې له يو بل سره ووسو
ای مينې، زمونږ ميلوډي داسې پيليري:

لا لا... لا لا... لا لا... لا لا...

زمزمه يې کړی، گراني... لا لا لا

لا لا... لا لا... لا لا... لا لا...

«بيل»، زمونږ ه بودا همزمه نيول شوی دی
يو بل سرتيري هم په يوه مردکي لا ټپي پروت دی
دوي وايي، دا جگړه به دتولو جگړو پای وي
ای خدايه، کاشکی همداسې وي!

آه، ستره بریتانیا څنگه ده؟

لا، په سندرو او سازونو ډکه ده؟

هغه سندري چې مونږه يې د زمزمه کولو څومره مينه لرله
هر کله چې جگړه پای ته ورسيري
مونږه به د «دوور» سيند ته لار شو
او هلته به د چنگ سره د پخوا په شان کبان ونيسو،

آه... درپسي خفه يم، درپسي خفه يم، درپسي خفه يم

که چيري دبنمن زه ونيولم، زما مينې، په دې پوه شه

چې مونږ دواړه به د تل لپاره په دې ميلوډي کې له يو بل سره ووسو

هغه ميلوډي چې داسې پيليري: لا لا... لا لا لا

گراني، د تللو وخت دی... زه بايد لاړ شم
په ځان دي پام کوه زما ميني!

لالا... لالا... لالا... لالا

آه... درپسي خفه يم، درپسي خفه يم، درپسي خفه يم
په ځان دي پام کوه زما ميني!

آرامه انقلاب

يو آرامه انقلاب د وقوع په حال کي دی
لکه اور چي د نړۍ په هر گوټ کي لگيدلی دی
او هغه ملگري چي ته يي له کلونو کلونو پيژنی
د خپل ضمير د نوي ځلاندتيا څخه غريږي
او د ځليدلو سترگو سره دا ځلاندتيا څرگندوي

آرامي خبرې اتري رواني دي
او خلک د هغه څه په اړه غريږي، چي ليدلي دي
او هر چيري دا احساس په زياتيدو دی
چي پير ژر به زمونږ په ژوند کي بدلون را څرگند شي.

هو، آسمان ته د زرگونو کلونو د کتلو وروسته
اوس، دا دی يو څه واقع کيږي
اوس، دا دی يو څه واقع کيږي
ته به يي باور کړی
ته به يي باور کړی
کله چي هغه رڼا راڅرگنده شي
ته به يي باور کړی
ته به يي باور کړی
کله چي هغه رڼا پر تا وځليږي.

آرامې لمانځنې د وقوع په حال کې دي
ځکه چې ډيرې د اوږده مهال لپاره په تمه دي
چې ټوله نړۍ له خوبه راپاڅيږي
او نوی ستروالی په ځانونو کې روزل کيږي
څو په خپل پېر کې د يوې نوې بربندونې شاهد ووسو
اوس، دا دی يو څه واقع کيږي
اوس، دا دی يو څه واقع کيږي
ته به يې باور کړی
ته به يې باور کړی
کله چې هغه رڼا راڅرگنده شي
ته به يې باور کړی
ته به يې باور کړی
کله چې هغه رڼا پر تا وځليږي.

مونږ بايد د دښمنانو مراقب ووسو
هغوي ممکن مونږ سره مرسته وکړي
يا هم په تياره کې مونږ ته خيانت وکړي
مه غږيږه، مه غږيږه
ځکه چې دا آرامه انقلاب به
په خپلې رڼا، تورفکري نابود کړي
ته به يې باور کړی
ته به يې باور کړی
کله چې هغه رڼا راڅرگنده شي
ته به يې باور کړی
ته به يې باور کړی
کله چې رڼا يې پر تا وځليږي
رڼا يې پر تا وځليږي
رڼا يې پر تا وځليږي

بيگا

بيگا مي په بندر کي قدم وهو
چيري چي د کب نيولو بيړی په ساحل کي ودریدلي
خبرونه په چټکتيا خپريدل
ټول تلل چي د بناړوال وينا واورې
خلکو د بنادي هلهله کوله
کله چي هغه د وياړونو
او له هغو سرتيرو غږېده
چي له جگړي راستيندل
بيگا، کله چي ټول په واټونو کي نخيدل
او موسيقي بارونه او کوڅي ډکي کړي وې
د زور بناړ له يو کور څخه د گيتار غږ راتلو
«مارگاريتا» د تورو زلفو سره د سرې رينا لاندې
په کور کي منتظره وه
او هغو سرتيرو ته مسکيدله
چي له جگړي کور ته راستانيدل
هغه سرتيري چي له جگړي کور ته راستانيدل
سرتيرو ويل: مونږ اتلان وو،
سرتيرو ويل: مونږه بنه وو،
مونږ سرلوري فاتحان وو، خدای له مونږ سره و
او ما ويل: «مونږ به هيڅ شئی بدل نشي کړی
له پرونه تر ننه، مونږ هماغه يو چي يوو
له پرونه تر ننه، څه نه دي بدل شوي
له پرونه تر ننه، مونږ هماغه يو چي يوو
خو احساسولی شم چي دننه مي يو نوی اشتياق زيربيري
چي بايد راضي يي کړم، بيگا په دې پوه شم
بيگا مي په تياره کي قدم وهو
له ټولو موزيکونو او جينکو څخه ليري

يو سرتيري مي له يوې سپاه پوشي بنځي سره وليد
دواړه بي له کومې خبرې غلي ودریدلي وو
او يوازې يو عکس ته ځير شوي وو
بنځي په ژرا پيل کړی
د هغه سرتيري لپاره چې په جگړه کې وژل شوی و
د هغه سرتيرو لپاره چې په جگړه کې وژل شوي وو
سرتيرو ويل: مونږ اتلان وو،
سرتيرو ويل، مونږه بنه وو،
مونږ سرلوري فاتحان وو، خدای له مونږ سره و
او ما ويل: «مونږ به هيڅ شئی بدل نشي کړی
له پرونه تر ننه، مونږ هماغه يو چې يوو
له پرونه تر ننه، څه نه دي بدل شوي
له پرونه تر ننه، مونږ هماغه يو چې يوو
خو احساسولی شم چې دننه مي يو نوی اشتياق زيږيدري
چې بايد راضي يې کړم، بيگا په دې پوه شم

پياوړی احساس

آه، زړه مي ډک له توفانه
يوازې هغه پوهيږي چې احساس لرم
سترگي مي د کوټي دننه ته بنځي کړي
چې ناڅاپه يوه پياوړی چاودنه کيږي
هو، مونږ بيا، مخي ته ځوو
په هغه نړۍ کې چې نور په کې ونډه نلري
هو، مونږ بيا، مخي ته ځوو
مونږ له سپرغی څخه په لمبي بدلېږو
زه پياوړی احساس لرم، هو، پياوړی احساس
او د احساس په اوج کې به مي ستا مينه لاره پيدا کړي
آه، زړه مي لکه اور سوځيږي
نژدې راشه د خپلې مينه ناکي سا سره

زما لاس ونيسه او د خپل بدن ټوله رڼا وروبڅښه
راته ووايه چې نن شپه ستا آواز يم، آواز
هو، مونږ بيا، مخي ته ځوو
په هغه نړۍ کې چې نور په کې ونډه نلري
هو، مونږ بيا، مخي ته ځوو
مونږ له سپرغۍ څخه په لمبې بدلېږو
زه پياوړی احساس لرم، هو، پياوړی احساس
او د احساس په اوج کې به مې ستا مينه لاره پيدا کړي
زه پياوړی احساس لرم، هو، پياوړی احساس
او د احساس په اوج کې به مې ستا مينه لاره پيدا کړي

د آزادۍ لاره

احساسوم چې باد د انگر له ور څخه لگيږي
د باد د لگيدلو آواز ما ته وايي چې دوبي تللی دی
او ژمي په سيوري کې په انتظار کې ناست دی
د توفان سره يوازي په انتظار کې ناست دی

زه بوډا شوی يم او هډوکي مې وروست شوي
او زوي مې ټول هغه څه دي چې زه يې لرم
خو هغه تللي چې د آزادۍ لپاره وجنگيږي
او زما زړه يې يوازي پرېښودی دی

ما په خپل ټول ژوند کې دا هيواد گران لرلی دی
په خپلو لاسونو سره مې ورباندې کار کړی دی
خو پوښتنه مې دا ده چې آیا دا آزادي کولای شي باران ووروي
کله چې مونږ زري په ځمکې کې شيندل دي
آیا دا آزادي کولای شي دردونه آرام کړي
او زوي مې بيرته ما ته راکړي؟

آه... آه... آه...

ما هغوي وليدل

کله چې د بي پايه بهانده سيند

د دبرو تر منځ يې لامبو وهله

څومره ډير کسان د آزادي په لاره کې مړه شول

څومره ډير کسان پر دبرو وليدلي مړه شول

ما په خپل ټول ژوند کې دا هيواد گران لرلی دی

په خپلو لاسونو سره مې ورباندې کار کړی دی

خو پوښتنه مې دا ده چې آيا دا آزادي کولای شي باران ووروي

کله چې مونږ زري په ځمکې کې شيندل دي

آيا دا آزادي کولای شي دردونه آرام کړي

او زوي مې بيرته ما ته راکړي؟

آه... آه... آه...

پرون شپه، کله چې ټوله نړۍ بیده وه

ما مې زوي په خوب کې وليدو، ما ته يې چيغې وهلی

ځکه چې په تورتم ځنگله کې ورک شوی و

او واروه وریده

هو، واروه پر ځمکه وریده

آزادي

د سهار پرده يوي ځنډې ته کړئ

د سهار پرده يوي ځنډې ته کړئ

او پريردئ چې زه د آزادي ټاټوبی وگورم

آيا اصلاً کوم شئي بدلون موندلی دی؟

پرتمينه آزادي
پرتمينه آزادي زمونږ په لاس کې ده
آيا دا د پلان يوه برخه ده
که يوازي يو ذهني تصور دی؟

آسونه او سړي
آسونه او سړي د جگړې په ميدان کې دي
هغوي تسليم نه شول
او ډيري يې دلته پر ځمکه وليدل
هيڅکله مه هيره چې هغوي زمونږ لپاره څه کړي دي
وخت به يې راورسيري
هغه وخت چې ټول شيان به بيا تغيير ومومي
هيڅکله مه هيره چې هغوي زمونږ لپاره څه کړي دي.

يادونه: دا ليکنه مخکې په بله بڼه خپره شوی وه، دا وخت د زياتونو سره بيا ايډيټ او نوي شعرونه ورباندې ورزيات شوي دي.